

Stanovisko Evropského hospodářského a sociálního výboru k tématu Příležitosti a výzvy posílení konkurenceschopnosti evropského dřevozpracujícího nábytkářského průmyslu (stanovisko z vlastní iniciativy)

(2012/C 24/04)

Zpravodaj: **pan ZBOŘIL**

Spoluzpravodaj: **pan PESCI**

Dne 20. ledna 2011 se Evropský hospodářský a sociální výbor, v souladu s čl. 29 odst. 2 jednacího řádu, rozhodl vypracovat stanovisko z vlastní iniciativy k tématu

Příležitosti a výzvy posílení konkurenceschopnosti evropského dřevozpracujícího a nábytkářského průmyslu (stanovisko z vlastní iniciativy).

Poradní komise pro průmyslové změny, kterou Výbor pověřil přípravou podkladů na toto téma, přijala stanovisko dne 27. září 2011. Zpravodajem byl pan ZBOŘIL a spoluzpravodajem pan PESCI.

Na 475. plenárním zasedání, které se konalo ve dnech 26. a 27. října 2011 (jednání dne 26. října), přijal Evropský hospodářský a sociální výbor následující stanovisko 120 hlasy pro, 1 hlas byl proti a 2 členové se zdrželi hlasování.

1. Závěry a doporučení

1.1 Evropský dřevozpracující a nábytkářský průmysl (stejně jako odvětví celulózy a papíru) využívá především přírodní obnovitelnou surovinu – dřevo – a hraje zásadní úlohu v rozvoji zelené ekonomiky. ESHV zaznamenal, že v současné době bohužel existují jisté zásadní nesrovnalosti mezi určitými oblastmi některých politik a iniciativ, jež vážně ohrožují konkurenceschopnost a výnosnost odvětví založených na lesnictví.

1.2 Toto odvětví čelí rostoucímu zájmu o dřevo ze strany odvětví energie z obnovitelných zdrojů v důsledku dotací a dalších opatření na podporu využívání biomasy (dřevo je jedním z hlavních paliv využívaných k produkci energie z biomasy). Potíže existují také v souvislosti s investicemi, výzkumem, odbornou přípravou, lákáním mladých pracovníků a s administrativními omezeními v oblasti veřejných zakázek. Nábytkářské odvětví dále čelí obrovskému nárůstu cen surovin, jako je kůže, plasty, přírodní vlákna a ropné deriváty.

1.3 EHSV vyzývá k tomu, aby se EU a instituce členských států vážně zavázaly k vypracování a úpravě legislativního rámce, aby mohl povzbudit konkurenceschopnost a pomoci zlepšit přístup k dodávkám těchto surovin pro dřevozpracující a nábytkářský průmysl a odvětví celulózy a papíru. EHSV by chtěl připomenout potřebu detailní studie problémů souvisejících s dodávkami dřevních surovin pro odvětví založená na lesnictví a pro odvětví obnovitelné energie (biomasy).

1.3.1 EHSV vyzývá Komisi ke spolupráci s lesním/dřevařským průmyslem za účelem předložení vhodných a konkrétních opatření k řešení těchto problémů. Výbor

navrhuje, aby byla zřízena neformální, nestranná, interinstitucionální expertní skupina pro „dřevo a udržitelné suroviny“ – s vazbou na relevantní zúčastněné strany. CCMI by přirozeně chtěla být součástí tohoto subjektu.

1.4 Evropská studie EUwood⁽¹⁾ ukázala, že se předpokládá nárůst spotřeby dřeva pro výrobu energie z 346 milionů plnometrů dřeva (3,1 EJ) z roku 2010 na 573 milionů plnometrů (5 EJ) v roce 2020; v roce 2030 by spotřeba mohla dosáhnout 752 plnometrů (6,6 EJ). Tyto výsledky vycházejí z předpokladu, že podíl dřeva na výrobě energie z obnovitelných zdrojů se sníží – z 50 % v roce 2008 na 40 % v roce 2020. Očekává se, že do roku 2025 bude chybět 200 milionů m³ a do roku 2030 300 milionů m³ dřeva.

1.5 EHSV žádá, aby bylo dřevo, jakožto klíčová surovina, zahrnuto do evropského inovačního partnerství v oblasti surovin, v souladu s doporučeními sdělení Evropské komise o surovinách. V této souvislosti by bylo možné zvláště prozkoumat příležitosti pro opětovné využití a recyklaci.

1.6 Politiky EU v oblastech souvisejících s lesnictvím by měly podporovat aktivní správu lesů. EHSV konkrétně navrhuje, že by Evropská komise měla podporovat pěstování rychle rostoucího dřeva pro výrobu energie. Měla by se rovněž prozkoumat opatření, která by zajistila, že dřevo vhodné k průmyslovému využití se nebude používat k výrobě energie z obnovitelných zdrojů.

⁽¹⁾ Zdroj: evropská studie *Real potential for changes in growth and use of EU forests. EUwood*, str. 45 kapitola 3.5 Budoucí poptávka po energii ze dřeva: „Předpokládá se nárůst spotřeby dřeva pro výrobu energie z 346 milionů m³ (3,1 EJ) z roku 2010 na 573 milionů m³ (5 EJ) v roce 2020; v roce 2030 by spotřeba mohla dosáhnout 752 m³ (6,6 EJ). Tyto výsledky vycházejí z předpokladu, že se podíl dřeva na výrobě energie z obnovitelných zdrojů sníží z 50 % v roce 2008 na 40 % v roce 2020.“

1.7 EHSV zdůrazňuje, že je zapotřebí aktivní propagace ekologických budov, jež využívají struktury a procesy šetrné k životnímu prostředí a účinné z hlediska zdrojů během celého svého životního cyklu. Za tímto účelem by bylo užitečné, kdyby EHSV ve spojení s příslušnými útvary Komise podporoval nějakou každoroční akci – například ve formě praktického semináře –, na niž by byl předvedeny udržitelné budovy a design.

1.8 EHSV vítá návrh místopředsedy Evropské komise pana Antonia Tajaniho zavést před podpisem dohody o obchodním partnerství mezi EU a třetími zeměmi „test konkurenceschopnosti“. Souhlasí také s tím, že je třeba posoudit dopad všech ostatních politických iniciativ (jako jsou politika energetická, obchodní, životního prostředí, sociální a na ochranu spotřebitele) na konkurenceschopnost průmyslu, ještě před jejich provedením.

1.9 Aby mohlo odvětví zvýšit svou konkurenceschopnost a udržet si náskok před konkurencí, potřebuje pracovníky, kteří ovládají nejnovější dovednosti a technologie. EHSV vítá proaktivní přístup průmyslu k ochraně pracovníků před škodlivými látkami na pracovišti a závazek odvětví zaručit jistotu profesní dráhy a zaměstnání, zachování zdraví a pohody pracovníků, rozvoj dovedností a schopností a dosažení rovnováhy mezi pracovním a osobním životem.

1.10 Výzkumným a inovačním projektům v oblasti zpracování dřeva a výroby nábytku se zatím přílišně akceptace na úrovni EU nedostalo. Pokud má být dřevozpracujícímu a nábytkářskému průmyslu v Evropě poskytnuta výraznější podpora v kontextu VaV, budou muset budoucí programy zvláště zohlednit specifické problémy a potřeby malých a středních podniků.

1.11 EHSV by chtěl znovu upozornit na význam úzké spolupráce mezi průmyslem a správními orgány (evropskými i vnitrostátními), pokud jde o boj proti padělání. EHSV proto podporuje vytvoření standardního evropského patentu a vyzývá k vytvoření „produktových listů“ pro nábytkové výrobky. Hodně by měl pomoci rozvoj technologií, díky nimž by bylo možné snadněji rozeznávat originální výrobky od padělků. EHSV doporučuje, aby EU vyvinula úsilí zaměřené na posílení schopností celní správy a aby byl uspořádán „evropský/národní den boje proti padělání“.

2. Dřevozpracující a nábytkářský průmysl v Evropské unii⁽²⁾

2.1 Dřevozpracující a nábytkářský průmysl je důležité, udržitelné, inovativní a k životnímu prostředí slučitelné odvětví; v roce 2008 činil jeho obrat okolo 221 miliard eur a zaměstnávalo 2,4 milionu osob ve více než 365 000 podnicích, z nichž většina jsou malé a střední podniky. Téměř polovina tohoto obratu připadá na nábytkářský průmysl, následuje výroba konstrukčních prvků (19,3 %), pilařská výroba (13,9 %) a výroba desek (9,2 %). Všeobecná finanční a hospodářská krize měla vážný dopad na celé odvětví: v období let 2008–2009

došlo ke snížení obratu o více než 20 %. Odvětví celulózy a papíru v Evropě kompenzuje zbývající část průmyslu založeného na lesnictví – jeho roční obrat dosahuje 71 miliard eur, přičemž průmysl produkuje 36 milionů tun celulózy a 89 milionů tun papíru.

2.2 Pokud jde o zaměstnanost, připadá na nábytkářský průmysl 51 % pracovních míst tohoto odvětví. Nejvíce lidí zaměstnává Itálie – v tomto odvětví nabízí 363 000 pracovních míst –, následuje Polsko, Německo, Španělsko a Spojené království. V nových členských státech zaměstnává odvětví obzvláště značné počty lidí – ze všech zaměstnaných lidí jich 34 % pracuje ve dřevozpracujících odvětvích. Pracovní místa ve dřevozpracujícím a nábytkářském průmyslu se často nacházejí ve vzdálených nebo méně industrializovaných či méně vyspělých oblastech, a tak toto odvětví významně přispívá k venkovskému hospodářství. Odvětví celulózy a papíru poskytuje přímo 235 000 pracovních míst a 1 milion nepřímo, přičemž 60 % všech pracovních míst se nachází ve venkovských oblastech.

2.3 Jelikož toto odvětví využívá především přírodní obnovitelnou surovinu – dřevo – a má prokazatelné výsledky v oblasti udržitelnosti, je také průkopníkem na poli rozvoje zelené ekonomiky, která je jedním z nejdůležitějších cílů, jež si EU do budoucna klade. Také odvětví celulózy a papíru je velmi uznávané z environmentálního hlediska. Co se týče surovin, polovina vláken využívaných k výrobě papíru je recyklována. Druhá polovina ukazuje na dobré využívání zdrojů – 20–30 % těchto vláken jsou zbytky z výroby v jiných odvětvích, probírky v lesnictví činí 40–60 % a pouze 20–30 % pochází z kácení.

2.4 V současné době však bohužel existují nesrovnalosti mezi určitými oblastmi některých politik a iniciativ EU, jež vážně ohrožují konkurenceschopnost a výnosnost tohoto odvětví. Evropský dřevozpracující a nábytkářský průmysl čelí rostoucímu zájmu o dřevo ze strany odvětví energie z obnovitelných zdrojů v důsledku dotací a dalších opatření na podporu využívání biomasy (dřevo je jedním z hlavních paliv využívaných k produkci energie z biomasy). Potíže existují také v souvislosti s investicemi, výzkumem, vzděláváním a odbornou přípravou a s lákáním mladých pracovníků. Odvětví je zatěžováno také administrativními omezeními v oblasti veřejných zakázek.

2.5 Tomuto odvětví stále více konkurují nízkonákladové, rozvíjející se ekonomiky a roste počet technických obchodních překážek. Nábytkářské odvětví navíc není vystaveno pouze potížím s přístupem ke dřevu jako surovině, ale také obrovskému nárůstu cen surovin, jako je kůže, plasty, přírodní vlákna a ropné deriváty.

2.6 Pokud se instituce EU nezavážou k vypracování legislativního rámce, jenž by mohl povzbudit konkurenceschopnost a zajistit dodávky surovin pro dřevozpracující a nábytkářský průmysl, bude budoucnost celého odvětví i nadále nejistá.

⁽²⁾ Zdroj: Výroční zpráva 2009–2010, European Panel Federation (EPF – Evropská federace výrobců desek).

3. Dopady evropských právních předpisů v oblasti obnovitelné energie na poptávku po dřevě

3.1 EHSV má vážné obavy, pokud jde o dopad souboru opatření v oblasti změny klimatu a energetiky na rozvoj obnovitelných zdrojů energie a na celkovou dostupnost dřeva, jež je surovinou pro toto odvětví. EHSV je zklamán tím, že v důsledku využívání nevhodných dotačních programů v oblasti výroby energie z obnovitelných zdrojů, zavedených za účelem dosažení cílů v oblasti klimatu, je nyní přímé spalování dřeva výhodnější než jeho využívání k výrobě zboží. To má závažný dopad na zásobování dřevozpracujících podniků dřevem a na celkovou konkurenceschopnost a výnosnost těchto podniků.

3.2 EHSV naléhavě vyzývá Evropskou komisi, aby provedla detailní studii problémů souvisejících s dodávkami dřevní suroviny pro odvětví založená na lesnictví a pro odvětví obnovitelné energie (biomasy). EHSV vybízí Komisi, aby spolupracovala s lesním/dřevařským průmyslem za účelem předložení vhodných a konkrétních opatření k řešení tohoto problému. Výbor navrhuje, aby byla zřízena neformální, nestranná, interinstitucionální expertní skupina pro „dřevo a udržitelné suroviny“ – s vazbou na relevantní zúčastněné strany. CCMI by přirozeně chtěla být součástí tohoto subjektu.

3.3 EHSV podporuje výzvu dřevařského a papírenského průmyslu k vyváženému přístupu k využívání energie z dřevní biomasy, aby se zabránilo narušení trhu, pokud jde o dostupnost a cenu lesních surovin pro výrobní odvětví. Mělo by být vzato v potaz také to, že mnoho podniků na výrobu desek bylo v období mezi červnem 2009 a červnem 2011 nuceno snížit kapacitu, a to nikoliv z finančních či technologických důvodů, ale v důsledku nedostatku disponibilních surovin.

3.4 Ačkoliv má dřevěná biomasa zdaleka největší (mezi biomasami) hustotu výkonu (tok energie ve W/m^2), je třeba upozornit na to, že jde o stále nízkou hodnotu ($0,6 \text{ W/m}^2$), a například elektrárna na dřevo s instalovaným výkonem 1 GW, 70 % koeficientem využitelnosti a 35 % konverzní účinností by ke svému provozu vyžadovala objem dřeva vytěženého z 330 000 ha, což odpovídá pozemku o rozloze téměř $58 \times 58 \text{ km}^2$ (3). Splnění evropských cílů v oblasti obnovitelné energie s předpokládaným podílem biomasy by vyžadovalo 340–420 milionů kubických metrů dřevěné biomasy.

3.5 V souvislosti s podporou obnovitelných zdrojů energie a biomasy považuje EHSV za základní následující zásady:

- Před zavedením opatření zaměřených na podporu využívání obnovitelných zdrojů energie by členské státy měly v rámci svých akčních plánů pro oblast obnovitelných zdrojů

energie vyhodnotit, jaké množství dřevní biomasy je v jejich zemi či regionu jednoznačně k dispozici pro energetické cíle a jaké množství suroviny již využívá dřevozpracující průmysl.

- V zájmu obnovení přirozené rovnováhy mezi využíváním dřeva jako materiálu a jeho energetickým využíváním je třeba se vyvarovat dotací na přímé spalování dřeva.
- Je třeba zavést vhodné metody, které zajistí optimální stupeň využití a recyklace odpadního dřeva a odpadu z výroby.
- Je třeba propagovat zásadu kaskádového využití (výroba produktů, opětovné využití, oprava a recyklace, zhodnocení energetického obsahu).
- Je třeba, aby evropské a vnitrostátní instituce prosazovaly opatření na zvýšení mobilizace dřeva z lesů a dalších zdrojů (4) a podporovaly rychle rostoucí lesy pěstované pro výrobu energie z biomasy.

3.6 Z ekonomického hlediska je přidaná hodnota v rámci odvětví dřevěných výrobků vyčíslena na 1 044 EUR na tunu suchého dřeva a na 118 EUR na tunu dřeva využívaného v výrobě bioenergie. Z hlediska zaměstnanosti vytváří odvětví dřevěných výrobků 54 člověkohodin na tunu suchého dřeva, zatímco v odvětví bioenergie jsou to pouze 2 člověkohodiny (5). Pokud jde o koloběh uhlíku, odvětví dřevěných výrobků je tak z hlediska zaměstnanosti a přidané hodnoty daleko přínosnější než přímé spalování dřeva.

3.7 Dřevozpracující průmysl k využívání udržitelné energie a k přírodním zdrojům přispívá již několik desetiletí svou průkopnickou činností na poli výroby energie z obnovitelných zdrojů. Tím se také zásadně podílí na zmírňování změny klimatu.

3.8 Kromě toho se dosáhlo velkých úspor energie díky investicím do moderního vybavení a moderních procesů – většina energie potřebné v rámci průmyslových procesů zpracování dřeva je vyráběna z dřevní biomasy, jež není vhodná k recyklaci. Až 75 % energie využívané k výrobě dřevěných výrobků je vyráběna z dřevních zbytků a z recyklovaného dřeva. Toto odvětví také neustále zvyšuje míru recyklace dřeva prostřednictvím významných investic do inovativních technologií.

(3) Vaclav Smil: Power Density Primer – Understanding the Spatial Dimension of the Unfolding Transformation to Renewable Electricity Generation, květen, 2010.

(4) „Mobilisation and efficient use of wood and wood residues for energy generation“ – zpráva *ad hoc* pracovní skupiny II Stálého lesnického výboru o mobilizaci a účinném využívání dřeva a dřevních zbytků pro výrobu energie určená Stálému lesnickému výboru.

(5) Tackle Climate Change: Use Wood (Čelte změně klimatu – využívejte dřevo). Publikace CEI-Bois, listopad 2006.

3.9 Dřevo je omezený zdroj a dřevozpracující průmysl se jej snaží využívat co nejefektivněji. V posledních dvaceti letech zavedlo odvětví logistické sítě pro sběr a odběr recyklovaného dřeva. EHSV však uznává, že v několika členských státech končí – v rozporu s cíli evropské směrnice o skládkách (1999/31/ES) – hodnotné dřevo na skládkách. EHSV vyzývá Evropskou komisi, aby zajistila správné provádění evropské směrnice o skládkách a zamezila mrhání se dřevem vhodným pro využití v průmyslu či pro výrobu energie.

4. Dřevo jako vynikající víceúčelové řešení pro úsporu energie v budovách

4.1 Energetická účinnost je jedním z nejdůležitějších prvků strategie Evropa 2020 pro inteligentní a udržitelný růst podporující začlenění. Je „z hlediska nákladů jedním z nejefektivnějších způsobů, jak zlepšit zabezpečení dodávek energie a snížit emise skleníkových plynů a jiných znečišťujících látek“⁽⁶⁾.

4.2 Na budovy připadá 40 % spotřeby energie a 36 % emisí CO₂ vyprodukovaných EU. Energetická účinnost budov má zásadní význam pro dosažení cílů EU v oblasti klimatu a energetiky v krátkodobém i dlouhodobém horizontu.

4.3 Dřevo jako stavební materiál může být řešením pro zlepšení energetické účinnosti budov; řada mezinárodních vědeckých studií potvrdila, že domy s dřevěným skeletem vykazují nižší emise skleníkových plynů než domy s ocelovým skeletem (o 26 %) a domy s betonovým skeletem (o 31 %). Navíc, pokud jde o domácnosti, domy s ocelovým či betonovým skeletem vyžadují o 17 % (ocelové skelety) a 16 % (betonové skelety) více svázané energie a uvolňují o 14 % a 23 % více znečišťujících látek než domy s dřevěnými skelety. Odvětví tak může sehrát zásadní roli v podpoře cílů obsažených v plánu Komise do roku 2050, které spočívají v dosažení 80 % snížení emisí skleníkových plynů (do roku 2050).

4.4 EHSV zdůrazňuje, že je zapotřebí propagace ekologických budov, jež využívají struktury a procesy slučitelné s životním prostředím a účinné z hlediska zdrojů během celého svého životního cyklu: od fáze návrhu přes fáze výstavby, provozu, údržby a obnovy až po fázi demolice. Je třeba prosazovat využívání přístupu zaměřeného na posuzování životního cyklu, který zahrnuje identifikaci materiálu s nejmenšími dopady na globální oteplování.

4.5 EHSV je zklamán tím, že stále ještě existují legislativní překážky či percepční bariéry, které brání vyššímu využívání dřeva a dřevěných výrobků v obytných budovách v EU. Na vnitrostátní úrovni by měly být podniknuty zvláštní kroky za účelem posílení vědomostí místních a regionálních orgánů o dřevě coby stavebním materiálu. Další a jednou z nejvýznamnějších překážek zamezujících zvýšení využívání dřeva ve výstavbě je nedostatečné příslušné vzdělávání, odborná příprava a dovednosti, a to nejen v odvětvích využívajících dřevo, ale i v souvisejících profesích (u stavebních inženýrů, architektů atd.).

⁽⁶⁾ Plán energetické účinnosti – KOM(2011) 109 v konečném znění.

4.6 Pozitivní úloze dřeva v bydlení se však bohužel ne vždy dostává plného uznání v rámci systémů pro hodnocení ekologických budov, jež jsou v současnosti používány. Některé z nich naopak využívání dřeva dokonce potlačují. EHSV proto vyzývá k využívání obecně akceptovaných metodik posuzování životního cyklu, jež uznávají všechny výhody i nevýhody stavebních materiálů, včetně ukládání uhlíku.

4.7 Nejekologičtějším řešením je podpora využívání dřevěných výrobků – díky plnému využívání potenciálu dřeva (účinek propadu uhlíku a substituční účinek) v budovách by Evropa mohla snížit emise CO₂ o 300 milionů tun (v rozmezí 15–20 %) ⁽⁷⁾. EHSV uznává, že využíváním ekologických stavebních materiálů je možné v budovách dosáhnout skutečných úspor energie.

4.8 Z obecnějšího hlediska a s ohledem na probíhající diskusi o změně klimatu a zejména na diskusi o využívání půdy, změnách ve využívání půdy a lesnictví (LULUCF) – jehož vydání se předpokládá v červnu 2011 – vyzývá EHSV veřejné orgány, aby:

— uznaly dřevěné výrobky jako úložiště uhlíku ⁽⁸⁾;

— podporovaly využívání materiálů, jež se chovají jako úložiště uhlíku a mají nižší uhlíkovou stopu i stopu dalších prvků.

5. Globální ekonomika – výzvy a příležitosti pro dřevozpracující a nábytkářský průmysl

5.1 Dnes již zeměpisná vzdálenost nepředstavuje ochranu proti konkurenci.

5.2 Globalizace ovlivnila evropský dřevozpracující a nábytkářský průmysl v mnoha směrech:

— tlak dovozu z nízkonákladových zemí, zejména z těch asijských, a to nejen na spotřební zboží jako nábytek či dřevěné podlahové krytiny (parkety či lamináty), ale i na překližky, u nichž již bylo zavedeno antidumpingové clo; ceny překližek a nábytku jsou pod silným tlakem v důsledku především čínské konkurence;

— vývoz kulatiny (buku, dubu, topolu) do Číny, jež se do Evropy vrací jako polotovary či hotové výrobky; podle čínských celních úřadů dosáhl dovoz kulatiny za první čtyři měsíce roku 2010 11 milionů kubických metrů, což je o 24 % více než za stejné období v roce 2009 za první čtyři měsíce roku 2010 dosáhl dovoz řeziva do Číny 4 milionů kubických metrů, což je o 67 % více než za stejné období v roce 2009. V roce 2009 činil dovoz produktů dřevozpracujícího průmyslu v úzkém slova smyslu 7 miliard eur. Čína je již mnoho let největším zahraničním dodavatelem nábytku do EU. Od roku 2008 do současnosti pocházelo více než 50 % evropského dovozu z Číny. Evropský dovoz nábytku z Číny je nyní o 46,9 % vyšší než v roce 2005, zatímco celková hodnota dovezeného nábytku stoupla pouze o 12,6 %, což podtrhuje čínskou převahu.

⁽⁷⁾ CEI-Bois: www.cei-bois.org.

⁽⁸⁾ Dušan Vácha, TSU Internship, Harvested Wood Products, approaches, methodology, application, IPCC/NGGIP/IGES, Kanagawa, Japonsko, květen 2011.

5.3 Evropské instituce by měly zajistit rovné podmínky a stejná tržní pravidla pro evropské výrobce a jejich konkurenty. EHSV vítá návrh místopředsedy Evropské komise pana Antonia Tajaniho zavést před podpisem dohod o obchodním partnerství mezi EU a třetími zeměmi „test konkurenceschopnosti“. V budoucnu by se mělo o obchodních a investičních dohodách mezi EU a zeměmi mimo EU jednat na základě posouzení dopadu dokončeného ještě před zahájením jednání. Dále EHSV souhlasí s tím, že je třeba posoudit dopad všech ostatních politických iniciativ (jako jsou politika energetická, obchodní, životního prostředí, sociální a na ochranu spotřebitele) na konkurenceschopnost průmyslu ještě před jejich provedením.

5.4 Vzhledem k tomu, že mnohé důsledky globalizace nelze zpomalit ani jim nelze zamezit, evropský dřevozpracující a nábytkářský průmysl bude muset proniknout do nových a inovativních segmentů. Odvětví se již soustřeďuje na vývoj konkurenčních výhod, jako je:

- flexibilní výroba, jež umožňuje výrobky „šité na míru“;
- vysoce kvalitní specifikace a vyspělá technologie;
- design nejvyšší úrovně;
- rozvoj hodnot, jež nejsou založeny na ceně (např. vývoj značek, zážitků z nákupu);
- integrace předprodejních a poprodejních služeb;
- rychlý prodej a minimální skladování.

5.5 Evropský průmysl se tak soustředí na „nekonečný“ proces inovace z hlediska technologie, funkčnosti a estetiky. Aby bylo možné soupeřit s čínským průmyslem, který je schopen vyrábět jakékoliv zboží za mnohem nižší ceny, zásadní význam mají vysoce inovativní a originální nadstandardní výrobky.

6. Sociální aspekty

6.1 Dřevozpracující a nábytkářský průmysl je pod obrovským tlakem v důsledku kombinace externích zátěžových faktorů, mezi něž patří globalizace trhů, zrychlování technologických změn a nedávná globální finanční krize. Naprosto nezbytné je znovu vytyčit směr tržních strategií, aby bylo možné si udržet konkurenceschopnost a zůstat součástí evropského hospodářství. Výzvy se týkají zejména programů důchodového zabezpečení, skutečnosti, že pracovní síla má podprůměrnou úroveň vzdělání, a schopnosti lákat a udržet si mladé

pracovníky a změnit požadavky na dovednosti. Demografický vývoj pracovní síly v odvětví by měl být bedlivě sledován a měla by být v předstihu přijata nápravná opatření, aby odvětví v budoucnosti nemělo potíže s rozvojem.

6.2 Dostupnost odborně připravené a kvalifikované pracovní síly je klíčovým aspektem. Specifické dovednosti požadované v rámci výrobního cyklu u nábytku a dřevěných výrobků mohou předurčit úspěch výrobku samotného. Odborná příprava pracovníků musí vycházet nejen z tradičních vzorů, ale také z nových potřeb trhu a z technologického rozvoje.

6.3 V současné době je specifickým problémem sektoru stárnoucí pracovní síla ve většině pododvětví tohoto sektoru a to, že není přitažlivý pro mladé pracovníky. Odvětví potřebuje pracovníky, kteří ovládají nejnovější dovednosti a technologie.

6.4 Průmysl se tento problém snaží řešit ve spolupráci s odvětvovými organizacemi a odbory⁽⁹⁾, přičemž se důsledně zaměřuje na nedostatečnou odbornou kvalifikaci a potřebu přilákat mladé pracovníky. Jedním z klíčových faktorů pro opětovné dosažení konkurenceschopnosti tohoto odvětví je zajištění toho, aby byl k dispozici dostatečný počet kvalifikovaných pracovníků, podle poptávky odvětví. Programy odborné přípravy by měly reagovat na potřeby v oblasti pracovní síly.

6.5 Průmysl se také věnuje ochraně pracovníků před škodlivými látkami na pracovišti, a to formou projektů zaměřených na osvědčené postupy v oblasti zdraví a bezpečnosti, podporovaných Evropskou komisí. Nejlepšími příklady angažovanosti dřevozpracujícího průmyslu ve vytváření zdravého pracovního prostředí pro zaměstnance jsou projekty „REF-Wood“ a „Less Dust“. Cílem těchto iniciativ evropských sociálních partnerů bylo zlepšit zaměstnanost formou zlepšení pracovních podmínek a měly by vést k posouzení dopadu a definování dalších kroků umožňujících dosažení cílů stanovených sociálními partnery. Dřevozpracující a nábytkářský průmysl považuje za zásadní zaručit jistotu profesní dráhy a zaměstnání, zachování zdraví a pohody pracovníků, rozvoj dovedností a schopností a dosažení rovnováhy mezi pracovním a osobním životem. EHSV vítá a podporuje existenci sociálních listin práv a povinností pracovníků a zaměstnavatelů na úrovni podniků.

6.6 Je důležité vyzdvihnout, že tato odvětví mají obrovský potenciál pro tvorbu místních ekologických pracovních míst, a to díky tomu, že využívají obnovitelné suroviny a mají nízkou spotřebu energie a také v důsledku toho, že výrobní se často nacházejí ve venkovských oblastech.

⁽⁹⁾ Viz například sociální chartu společnosti Pfeleiderer AG (PASOC), podepsanou v německém Frankfurtu nad Mohanem 30. listopadu 2010. http://www.pasoc.innopas.eu/fileadmin/docs/documents/sozialcharta/EN_IFA-PAG.pdf.

7. Výzkum a inovace

7.1 S cílem zaručit úspěch evropských programů v oblasti vědy a výzkumu vytvořil evropský dřevozpracující průmysl technologickou platformu pro průmyslová odvětví založená na lesnictví, a to ve spolupráci se svými partnery z odvětví celulózy a papíru a s majiteli lesů. To sice rozhodně nabídlo nové příležitosti pro aktivity VaV na úrovni EU, avšak projektům v oblasti zpracování dřeva a výroby nábytku se zatím přílišné akceptace na úrovni EU nedostalo, vzhledem k tomu, že jen málo malých a středních podniků má zdroje potřebné k tomu, aby se mohly zapojit.

7.2 Programy EU v oblasti spolupráce, jako projekty ERANET, se ukázaly být lépe uzpůsobeny potřebám malých a středních podniků a nabídly rovněž specifické příležitosti podnikům z těchto odvětví.

7.3 Pokud má být výraznější podpora v kontextu VaV přínosem pro dřevozpracující a nábytkářský průmysl v Evropě, budou muset budoucí programy EU v oblasti VaV zvláště zohlednit specifické potřeby malých a středních podniků, tak aby se usnadnil přístup k programům a aby lépe odpovídaly každodenním potřebám podniků.

7.4 EHSV proto vyzývá Evropskou komisi a členské státy, aby náležitě zvažila tyto připomínky, a to v souvislosti s probíhajícími konzultacemi k zelené knize týkající se společného strategického rámce pro financování výzkumu a inovací v EU. EHSV dále vybízí evropské instituce, aby se zamyslely nad možnými iniciativami, které by rozproudily rozvoj „netechnologických inovací“.

7.5 Inovace se rozvíjí „živelně“, nelze ji dodat „na zakázku“. Nicméně orgány jednotlivých členských států i Evropské unie mohou podpořit proces inovace tím, že vytvoří takové rámcové podmínky, díky nimž bude podnikům stát za to, investovat čas a peníze do své budoucnosti.

7.6 Evropská politika v oblasti surovin se soustředí na kritické suroviny, méně už na další materiály, jako je dřevo nebo recyklovaný papír. Za účelem překonání tohoto zřejmého nedostatku evropských politik se EHSV zasazuje o to, aby bylo dřevo, jakožto klíčová surovina, zahrnuto do evropského inovačního partnerství v oblasti surovin, v souladu s doporučeními sdělení Evropské komise o surovinách.

8. Práva duševního vlastnictví a padělání výrobků

8.1 Ochrana a vymáhání práv duševního vlastnictví musí být prioritou, tak aby mohla EU i nadále soutěžit v rámci globální

ekonomiky, navzdory stále rostoucí míry mezinárodního padělání a pirátství v mnoha odvětvích. EHSV zdůrazňuje nezbytnost posílené spolupráce na poli práv průmyslového vlastnictví, především prostřednictvím vytvoření standardního evropského patentu.

8.2 EHSV by chtěl znovu upozornit na potřebu úzké spolupráce mezi průmyslem a správními orgány (evropskými i vnitrostátními), pokud jde o boj proti padělání. Je nutné poskytnout lepší podporu v oblasti odborné přípravy úředníků veřejné i celní správy a v oblasti zvyšování povědomí spotřebitelů. Hodně by měl pomoci rozvoj technologií, díky nimž by bylo možné snadněji rozeznávat originální výrobky od padělků. EHSV doporučuje, že by měla EU provést opatření na posílení schopnosti vnitrostátní celní správy potírat obchodování s padělaným zbožím.

8.3 Dobrou ukázkou osvědčených postupů je italská iniciativa „národní den boje proti padělání“, již v loňském roce v Římě a v několika dalších velkých městech uspořádala italská federace podniků Confindustria. EHSV vyzývá evropské instituce, aby zorganizovaly podobnou akci na evropské úrovni i na úrovni jednotlivých členských států.

8.4 Padělané nábytkové výrobky mohou být zdraví či dokonce životu nebezpečné. Z toho důvodu a s cílem posílit práva duševního vlastnictví vybízí EHSV Evropskou komisi, aby vytvořila „produktový list“ pro nábytkové výrobky. Tento souhrn základních informací by měl být přiložen k zakoupenému výrobku, aby byla zajištěna potřebná transparentnost, pokud jde o obchodní vztahy mezi výrobcem, prodejci a spotřebiteli. O nábytkových výrobcích dostupných na trhu EU by měly být známy přinejmenším následující informace: zákonný název výrobku nebo jeho název v rámci společného celního sazebníku, obchodní jméno výrobce nebo dovozce, přítomnost veškerých materiálů nebo látek, jež by mohly být škodlivé pro lidi nebo životní prostředí, informace o použitých materiálech a výrobních metodách, pokud jsou relevantní pro kvalitu či vlastnosti výrobku, návod k použití.

8.5 Výbor uznává, že je skutečně zapotřebí podpořit nábytkářský a dřevozpracující průmysl, a to formou hospodářských reforem zaměřených na rozvoj propagace výrobků na mezinárodní úrovni a zaručit spravedlivou hospodářskou soutěž. EU by také měla vést rozvíjející se ekonomiky k tomu, aby zreformovaly své vnitrostátní systémy a odstranily tak byrokratické překážky nebo případnou stávající regulatorní či byrokratickou nerovnováhu kompenzovaly prostřednictvím sazeb. Také by bylo možné zlepšit právní rámec s cílem poskytnout jasný regulační rámec evropským podnikům, jež chtějí investovat na trzích třetích zemí.

V Bruselu dne 26. října 2011.

předseda
Evropského hospodářského a sociálního výboru
Staffan NILSSON